

עין משפט נר מצוה

קפב א מיי פ"א מהל' תפילין וסי' הל' יב סגמ עשין כה טושי"ע ארי"ט סי' לב סעי' ו'.

קפב ב מיי' ע"ש ופי"ה הלכה ג' טושי"ע יור"ד סי' רפח טע"ז ח'.

קפב ג מיי' פ"א ע"ש הלכה י"ב:

קפב ד מיי' פ"י ע"ש הל"ו

טושי"ע יור"ד סי' רפח (כ) טושי"ע יור"ד סי' רפח טע"ז ח'.

קפז ו מיי' פ"י ע"ש הל"י"ב סגמ עשין כג טושי"ע ע"ש סעי' ז'.

שיטת מובחר

16 ר' אחא. כפישו בשום רבי יהודה ברבי חנינא: 17 יעקב חיבה עקיבא נחמק: 18 לרב הונא דרף כדא ארינא ואנח עליה ס"ת קסבר אסור ודשאר נחמק: 19 תיבות מי"ט בשעריך בעיני נחמק: 20 דרף כדא: 21 על המטה ויהיה: 22 לעיר בכל מלכותו: 23 דרולכא. כד' שירטוטו הדוני לעיני ותחתן וכן הגדוין חס' אחרות: 24 ובה שגוהין לכתוב בארות: 25 מסיני וס"ת אמרין לעיל דלא בני שרטוט ודפי' שלא דקדק בחסירות ותיחות דכתיב וכתבם חתיבה תהא ותיחות נמי אמרין לעיל בס"ת אבל תיחות לית לן נחמק: 26 דרף כדא: 27 על ס"ת אלא ה"ג אחא חתיב מספר והוינו מספר דכתיב ובי סוטה וד"ו אמרין פ"ב דסוטה גבי מניח' טושי"ע כתבה אגרת פסולה שואמר בספר ולעיני' חסירות ותיחות יליף לה מסיטה. חס' אחרות: 28 הזה ליה למימר הכי כל העשויה שלא כהלכתה. ונאי' שנה הוא דנקט יא"י לישא' דסכת טפ' מבבל שאר פסולין ותיבת אבל נחמק: 29 ראשי' ותיבת שאינה קבועה (בסוף [בתוך] הפך:

לב:

הא מורדיין עושין והא בעיא שרטוט. ואי"ת דילמא צמשרטטי וי"ל דלא היו רגילין לשרטט ספר תורה ותפילין כיון דלא צעו שרטוט דלאמרינן צירושלמי צפ"ק לשנת כל הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיטו וצסדר רב עמרם מציאו והא דלאמרינן צפפ"ק דמגילה (דף טז:): דברי שלום ואמת מלמד שזריכה שרטוט כאלמטה של תורה לא כמו שפירש שם צוקיטרס דמייירי צס"ת ממש אלא צמוחה קאמר שהיא אמתיה של תורה שיש צה מלכות שמים וכדמוכה הכל דמוחה דמנקראת ספר דחדשינין התם 1) כפירוש הקונטרס היה לו לדרוש מנקראת ספר דחדשינין התם 2) דעא אחריתי מנדקראת ספר ומייהו י"ל דאי מנדקראת ספר הוה ליה לאשכוחי מד עיינאל דלא ליצעי שרטוט כיון דנקראת כמו קן אגרת דלאמרינן נמי (מגילה דף יט:): לענין תפירה דלא לריך לתופרה כולה בגדינן וצירושלמי משמע כפירוש הקונטרס דמספר תורה עממה יליף דקאמר התם נאמר כאן דברי שלום ואמת ונאמר רבינן אמר דס"ת ואל ממוכר מה להלן לריך שרטוט אף כאן לריך שרטוט משמע דליירי בכל המורה כולה דאלל המורה כולה כתיבא קרא ונאמר רבינו תם דס"ת צעי שרטוט משום (שמות טו) זה אלי ואנוהו אבל תפילין דמכוסין צעור לא צעו שרטוט דלא שייך צבו נוי וקלת מימיה דצסמקן ילפינן מוזהה מס"ת צג"ט כתיבה כתיבה לענין כתיבת אגרת ואמאי לא ילפינן מינה ס"ת ממוחה לענין שירטוט וכו"ת לענין כתיבה לא ילפינן הא לקמן 3) צעי למילף לענין כתיבה על הצניטס ומהא דלאמרינן צמסכת סופרי"ס (פ"א) מסרגלין צקניס וצוצנין צדיו עוד נמי אמרינן התם דכל יריעה שאינה מסורגלת פסולה משס אין ראייה 4) דלילמא צשרטוט ענין אירי 5) דאי אפשר לכתוב שלש מיצות או ארבע צלא שרטוט דכתיבא צפ"ק דגיטין (דף ו:): אבל שרטוט

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

דאס כתנן אדוכסוסטוס פסול אבל מוזהה חלקף שפיר דמי: **והא צעיא שרטוט**. כדמפרש לקמן וצמפילין לל אשכמן דצעי שרטוט: **מגריס גריסין**. רטוטיס הא צפי כל אדס ואין טועינן צהס הילכך אין לריך להעתיקס מספר אחר: 1) 2) **כדא אארעא**. כפה כד על הארץ: **והניח ס"ס עליו**. לפי שהיה ס"ת

מונח על 1) ראשה והיה רוצה לישב על המיטה: **ונמיה לו**. מרוב זכור כמי שהכישו נחש: **על גבי קרקע**. היה ס"ת מושך דאיכא ציוונא יתירא לכך נצטער: **כפצה איגרת**. צלא שרטוט ולא דקדק צמסרות ויתרות כאגרת צעלמא: **כפינה כפינה**. וכתתסם על מווחות 2) וכתב לה ספר כרימות 3) אי נמי כתוב זאת וזכרו צספרי 4) ונמי כתיב וזאת תפילין ומווחות נכתבות שלא מן הכתב ואין צריכות שירטוט והילכתא 5) תפילין לא בעי שרטוט 6) ומווחה בעיא שירטוט 7) ואידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב מ"ט מיגרס גריסין 8) אמר רב חלבו אנא חזוניה לרב הונא 9) ודהוה יתיב אפוריא דס"ת עליה וכף לכדא אארעא ואנח עליה ס"ת והדר יתיב במיטה קסבר יאסור לישב על גבי מיטה שס"ת מונח עליה ופליגא דרבה בר בר חנה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מותר לישב על גבי מיטה שספר תורה מונח עליה ואם לחשך ארם לומר 10) מעשהה בר' אלעזר שהיה יושב על המיטה וזכר שס"ת מונח עליה ונשכטו וישב ע"ג קרקע 11) ודומה כמו שהכישו נחש התם ס"ת על גבי קרקע הוה אמר רבי יהודה אמר שמואל 12) כתבה אגרת פסולה מ"ט אתיא כתיבה כתיבה מספר ואמר רבי יהודה **אמר שמואל** 13) וילאה במקל תניא נמי הכי 14) תלאה במקל או שהגויחה היו עושין בפונדקותיהן כן זכר למווחה ואמר רב יהודה אמר שמואל 15) מצוה להניחה בתוך חללו של פתח פשיטא בשעריך אמר רחמנא ס"ד אמינא הואיל ואמר רבא 16) מצוה להניחה בטבח

17) ומאה אמר שוהגין לכתוב צאגרות שלמים ארבע וממש מיצות מן הפסוק צלא שרטוט משום דלא אסרו אלא דוקא שכותב הפסוק לדרשא כי הוא עוודא דרבי אצימר דגיטין אבל מה שאדס כותב צאגרת מן הפסוק לדבר נחות 18) שרי צלא שרטוט ומייה משמע צירושלמי דאסור צכל ענין שאפי' צאגרת שלומים היו מהפכים הפסוק ולא היו כותבים אותו ככתבו דקאמרינן צפ"ג דמגילה מהו 19) מיכתב תרמין תלת מילין מן הפסוק מר עוקבא שלה 20) לריש גלותא דהוה דמיך וקאי צוימרי ישראל אל משמע (ישאל אל) צנמיס [אלן] גיל וחולק על הש"ס שלנו דקאמר צגיטין (דף א:): 21) 22) דשירטט וכתב ליה רבי זעירא כתב ולא זכר יואש המלך ולא כתב כדכתיב המלך יואש רבי ירמיה שלה כתב לרבי יודן לשנוא את אהוביך ולאהוב את שונאיך שלה רבי אבהו 23) אבל תמר תמרוסיס צתמרוריה היא עומדת וצקשנו למתקה ולשוא דרף כרוף (ירמיה ו) רבי מנח שלה כתב לרבי אשעיא צר שמאי 24) ראשיתך מעער היה ואחריתך מאלד משגאל (איצו ח) 25) מ"ר: **אסור** 26) צישב ע"ג גבי משה שספר תורה מונח ע"ייה. צירושלמי צפרק מי שמנו אמרינן מיצה שהיא מליאה ספריס נותנה לראש המטה ואינו נותנה למרגלות המטה רבי אצין צסס רב הונא והוא שמהא מטה גבוהה עשרה טפחים ולא יהו 27) רגלי המטה נוגעין צתיצה עוד קאמר לא ישצ אדס על גבי ספסל סס"ת מונח עליה ומעשה צרבי אליעזר כו' אס היה תמן על גבי דבר אחר מותר עד כמה רבי אבא צסס רב הונא טפח רבי ירמיה צסס רבי יואל כל שהא: **דאמר** 28) רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מותר צישב ע"ג גבי משה שס"ת מונח ע"ייה. נראה דהלכה כר' יוחנן לגבי רב הונא דאפי' לגביה רב צביה הלכה כמותו דלאמר 29) (צינה ד) ותלמידי דרב הונא לא צברי כווחיה דצעי לאותיבי ס"ת אפורייה צפ' צתרא דמועד קטן (דף כה:): מ"ר:

כתבה אגרת פסודה מ"ט אתיא כתיבה כתיבה מספר. פירש צוקיטרס איגרת צלא שרטוט וקשה דלעיל אמרינן שרטוט של מוזהה הלכה למשה מסיני 1) והכא יליף כתיבה כתיבה ומפרש ר"ת אגרת מקרא ולא מסורת צלא דקדק צמסירות ויתירות אלא כאגרת צעלמא והא דיליף כתיבה כתיבה לא כמו שפירש צוקיטרס מוכתב לה ספר כרימות דכמה חסירות ויתירות יש צגט דיתיהוויין דיתיאצייין חמשה חמשה יודין וגם חסירות כגון למהך 2) ושרטוט נמי אשכחן דצעי צגט ועוד מספר הכתוב צגט לאו למעוטי אגרת דלספירת דברים הוה דאתא דלאמרינן צגיטין (דף כא:): ומייה צפרק שני דגיטין (דף כ:): דלאמרינן דספר דגט אתא למעוטי שניס וגו' ספריס וה"ה דנמעט נמי כתבו אגרת כמו צפרק שני דסוטה (דף ח:): דדרשינן תרווייהו מספר ועוד יש לפרש דיליף הכא מסוטה דממעטינן צפרק שני דסוטה כתיבה איגרת מדכתיב צספר ובפירוש הקונטרס לשון אחר דיליף מכתוב זאת וזכרו וז"ע אמאי לא ילפינן ליה גט כתיבה כתיבה דליפסול צכתי 3) (א) מדכתיב ציה ספר ואין לפרש אגרת ר"ל צעמודיס קצריס שאינס רחציס כג' פעמים למשפחותיכס דלאמר לעיל (דף ג:): ולא ירצה דצינן שגאה כאגרת הא דלאמרינן לעיל מוזהה ששאה שמיס שלש ואחת כתיבה ואע"פ שפירשמי שגריך לדקדק צמסירות ויתירות אין להקשות מהא דתנן צפרק השואל (צ"מ דף קא:): דמשכיר חייב צכל דבר שהוא מעשה אומן ומשמע צגמרא דשוכר חייב צמוחה לחותב הדר היא דתסם לא מייירי אלא צצניייה צבית ומקום מווחה נמי דהוי על השוכר דלאמר התם משום דלא מעשה אומן הוה דאיפשר צגוצמא דקניא היינו מעשה 4) שהוה צגוף צבית עגמו. מ"ר: **סכנה** ואין בה מצוה. פי' צוקיטרס כיון דעשאה צלא כהילכתא אין הצית משתמר מפני המויקין וקשה לרבינו תם דא"כ הו"ל יא' למימר הכי 5) אבל העשויה צלא כהילכתא ונראה דתלאה צצמקל ווקף צה ראשו דלאו אדעמיה וכן אחורי דגלת רגילה ליהוי צולטת ומכא צה ראשו 6) והא דאמר צפ' השואל (צ"מ ד' קב) אפשר צגוצמא דקניא ופירש שם צוקיטרס דתלי ליה צגוצמא דקניא חלול לא תלי ממש קאמר. מ"ר: כתבה

מסורת הש"ס

6) גי' הש"ס והש"א לא מופיק רק חיתת מצפיק קודם חיתת הא מורדיין. 7) צ"ל יעקב. 8) מגילה י"ג. ד' מייך כ"ה. (ותס' אחת רב תחפילין). 9) דצעי למכתב אפוריא. צ"ק. 10) מפי' סופריס פ"ג הי"ג. 11) תוספתא מגילה פ"ג הי"ח. 12) נקמן לג"ג. 13) כלא אארעא כפה כר כר. צ"ק. 14) דצריס 15) 16) דצריס ד'ל. 17) שטיהין כו'. צ"ק. 18) לשנוי שרי. צ"ק. 19) לריש גלותא דהוה קאי והיך צומרא. צ"ק. 20) וכו' 21) צירושלמי. 22) אבל תמרוסיס צתמרוריה כו'. צ"ק. 23) כך הוא גי' ע"ש ראשיתך מעער מאלד משגאל אחריתך חס' 24) וכן מוס' גיטין: 25) ד"ה ר' ילמך ותוס' פ"ט ח' ד"ה: כתבו. 26) גרסת רש"י חלה, 27) וצניונין ועוד דלף תלמידי כו'. 28) ושרטוט נמי לא אשכחן. צ"ק. 29) שריא מ"ט וכן צ"ק ותהרש"ק חולק. 30) י"א שאינן. 31) צ"ל כל העשויה כו'. רש"י 32) 33)

הגהות הב"ח

6) גבי ר' תלמיך כר' חנינא ואמר לה שמעיה דר' עקיבא כר' חנינא אמר כשר הא מורדיין: 7) שם על גבי קרקע ונדמה כמי שפסלו:

מוסף רש"י

והילכתא תפילין לא בעי שרטוט. כך הלכה למטה מסיני (מגילה י"ג). מיגרס גריסין. שגרות צפי הכל (שמות 28)

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

לג.

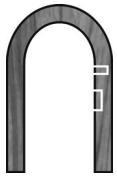
עין משפט
נר מצוה

נטפה הסמוך לרשות הרבים ב (כדלמך לקמן דקדים פגע במלוה) אם היה עובי החלל ד' טפחים או ה' כגון חומת אבנים יימנה בחלל טפח הסמוך לרה"ר כדלמך לקמן [ע"ג] דקדדים פגע במלוה כי אחי לבימה: **כמה דמרחיק**. מן הבית טפי מעלי ויימנה מנחמן קמ"ל:

על שני דפין. חליה נדק זה וחליה נדק זה: **זשני סופין**. זשני מזוזות של פתח: **ראויה לשני סופין**. שהניח גויל חלק בין דף לדף וראוין לחלק לשמים חליה כאן וחליה כאן: **אבקתא**. אותו חור שבאיסקופה שזר הדלת קוצב בו: **היכי דמי**. האז הלך אחר היכר זיר דרבי יהודה: **כגון פתחא דהריב** ב"ג כי גברי ובי נשי.

אדם שחולק ביתו חזיו להילוך אנשים המחזירין צביתו וחזיו לאשתו לעשות מלאכתה בהלכנו וש פתח צין זו ולו ופתח לכל בית להי"ר ואמרי' לקמן (דף לז) מזוזה דרך ימין לביאה ולא לביאה והכא פתח שצין זו ולו לא ידעינן הי למשבו ביאה והי למשבו ביאה הי יבאה מהאי ולא הי מהאי להאי אלא הלך אחר חור שבצפן שזר הדלת קוצב בו שהורז כל שהחור בו חשיב בית ודרך ימין ד' כשנכנסין בו מומין מזוזה: **הי דשי ברישא**.

העמיד ד' הספא צבנין תמלה ואח"כ קבעננה: המזוזות דגמרינן מלפניה דמתיב בה תעשה: ולא מן העשוי: ואי קבענא תמלה המזוזה ו' כסיפא והדר הספא צבנין הוה ליה עשוי המזוזה קוד' שתבא לדי מלוה: **עשאה כמין נגר**. שקבעה ותמכה בצפן כנגד שתוצין הנגרין כמותל כוה: **פסולה**. דמזוזות לתמה בצורך בצפן כוה. נגר קבילי"א: **ההוא פתחא דעייל ביה רבי לבי מדרשא**. פתח קטן היה לו לרבי אלא מקומו ונכנס וילא בו כדי שלא יעירם תלמידיו לעמוד צבנין אם יעבור לפנייה: **איסתורא**. נגר כשל אומנים כוה פסול. ל"א איסתורא כי היכי דמקום מיצור השוק והרגל היו השוק זקוף מלמעלה והרגל שוכב כוה כך היתה למזוזה כשרה הואיל וראשה אחד זקוף: **רגיל הוה**. רוב הנכנסין לבית המדרש (ג) ו' בצלות פתח: **הלך אחר הרגיל**. אם יש צ' פתחים לחדר א' בצלות פתח שרגיל לאלא ולבא יותר יינה המזוזה: **בפתחא שליש העליון**. ימדוד מלמטה ד' שני שליש הפתח ולכשיכנס לתחילת שליש העליון יתן המזוזה: **מה קשירה**. תפילין צבונה הראש כדלמרי' בהאי פירקא (דף לז) מקום שמוחו של תינוק רופס: **אף נהינע**. מזוזה צבונה הפתח. ומשמע סמוך לתקרת הפתח יימנה ולא כשמואל דלמך בתחילת שליש העליון מלמטה למעלה: **א' להרמיקא**. כלומר יותר משליש לא ירחיקנה מן התקרה ולעולם כרבי יוסי: **מלוה נטפה הסמוך כו'**. פירשמי למעלה:

דמיטריה שחמכה ונתן זה את המזוזה ואח"כ נתנה כותל אע"פ שלא כדרך קבלתה טמאה נתנה כותל ואח"כ קבע בה המזוזה כדרך קבלתה טמאה שלא כדרך קבלתה טהורה משמע שהשפופרת סתומה מלד א' ו' ולפי ר"ת דמפרש כמין נגר פסולה מעומד אבל מיושב כשריה מאי כדרך קבלתה וש ליישב שהשפופרת פתוחה לאורכה (א) משני ראשיה סתומה ושלא כדרך קבלתה היינו דכפתא על פיה וי"ע האי דקאלמך כולוה מזוזתא דבי רבי בצאלכסן לא שוכב ולא זקוף אי נמי כמין טון מחנה שוכב ומחנה זקוף וכן פי' בקונטרס בלשון אחר אבל שאר מזוזתא דעלמא לאו הכי עבדין אלא לפר"ת הייזן מיושב ולפי' הקונטרס מעומד ואומר ר"ת לא ולמד דהא מעשה בכל יום כשפטר תורה עומד על הבימה הכל עומדין ובשליש ליצור מושיבו הכל יושבינן. מ"ר: **והא** ההוא פתחא דהוה בי רב הונא והויא י"ה מזוזה. מתוך הלשון משמע דווקא פתח לבית שהיה יבא ממנו לבית המדרש אבל פתח בית המדרש עלמא לא צני מזוזה וצפ' קמא דיומא (דף יא:) איכא פלוגתא דתניא יכול יחו צבנין כנסיות וצני מדרשות מטמאין בנגעים ת"ל וצא אשר לו הבית מי שמיוחד לו בית ומסקה הא רבי מאיר הא רבנן דפליגי לענין מזוזה ד' לבית הכנסת שאין בה דירה לחון הכנסת ובמסכת ברכות (דף מו.) נמי משמע דהלכה כמאן דפטור צני אצוי ורבין דהוו אולי בצורחא וכי מטו צני כנישתא אמר ליה רבין לאצוי ליעול מר אמר ליה עד השמא לאו מר אלא א"ל הכי אמר רבי יוחנן אין מקבצין אלא פתח שיש בו מזוזה יש בו מזוזה ק"ד אלא צפתה הראוי למזוזה משמע דפתח בית הכנסת פעור וצירושלמי בפרק י"ו שני דמגילה משמע דמי מדרשא דרבי תנינא היה בו מזוזה ומונתה כנגד כתיפותיו של אדם. מ"ר:

כתבה על שני דפין פסולה. פי' בקונטרס שהניח גויל חלק בין דף לדף ולפירושו יש ליישב דוחק (י) הניחו בשני סופין אלא על צ' דפין צבתי חתיכות קאלמך כי היא דפי"צ דקוטה (דף יז.) דלמך בשני דפין פסולה ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים והיינו צבתי חתיכות דומיא דגט בפ"צ דגיטין (דף כז:) דצני רבא צין שיטה לשיטה צין מינה למינה מיהו ופריך תיסק לי דספר אחד אמר רחמנא ולא שנים וג' ספרים ומשני לא לריכא דמעורה ועל כרחיך לא מיפסול לגט צבתי דפין צבתיכה אחת דהא אמרינן בפרק בתרא דגיטין (דף פז:) שיר מקלמך הגט וכתבו דצני ליש כשר ולא אמרינן דהוה כדשי ספרים ופסול וש לדחות משום דצני גט כמזב ספר אצל כסופה כמזב כספר דמשמע כספר המצורר ומיוחד למעוטי צ' דפין אפילו צבתיכה אחת וצירושלמי משמע דצבתי עורות פסולה דפריך ולמה לא תנינן סאספריס נכתבין צבתי עורות והתפילין ומזוזות אין נכתבין אלא צבור א'. מ"ר:

תלי דשי ברישא. אמר רב ארא אבקתא היכי דמי כגון פיתחא דבין תרי בתי בין בי גברי ובי נשי ריש גלותא בנא ביתא אמר ליה לרב נחמן קבע לי מזוזתא א"ר נחמן תלי דשי ברישא אמר רב יהודה אמר רב י"עשאה כמין נגר פסולה איני והא כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר כולחו מזוזתא דבי רבי כמין נגר הוו עבידין והוהיא פיתחא דעייל ביה רבי לבי מדרשא לא הוה לה מזוזה לא קשיא הא דעבידא כסיכתא הא דעבידא כאיסתורא איני והא ההוא פיתחא דהוה עייל א' בה רב הונא לבי מדרשא והויא לה מזוזה ההוא רגיל הוה דאמר רב יהודה אמר רב במזוזה הלך אחר הרגיל א"ר זירא אמר רב מתנא אמר שמואל ימצוה להניחה בתחלת שלישי העליון ורב הונא אמר מגביה מן הקרקע טפח ומרחיק מן הקורה טפח וכל הפתח כולו כשר למזוזה מיתבי מגביה מן הקרקע טפח ומרחיק מן הקורה טפח וכל הפתח כולו כשר למזוזה דברי רבי יהודה רבי יוסי ואומר וקשרתם וכתבתם מה קשירה בגובה אף כתיבה בגובה בשלמא לרב הונא הוא דאמר בר' יהודה אלא לשמואל דאמר כמאן לא בר' יהודה ולא בר' יוסי אמר ר"ה בריה דרב נתן לעולם כרבי יוסי ומאי

העמיד הסיפין תחילה שאם לא כן ה"ל תעשה ולא מן העשוי צרישא ועוד לקמן הוה ליה לאיתנוי גבי לא שנו אלא שהעמיד ולצפוף חתך כו' ו' ונראה לפרש דהאי צימא דצנה ריש גלותא היינו כגון פתחא צין גברי לצין נשי דלוק מינה ומשום היכר זיר קאלמך ליה תלי דשא צרישא. מ"ר: **הא דעבידא כסיכתא** הא דעבידא באיסתורא. פי' בקונטרס דסיכתא פסולה שמתוזה בצפן כנגד שמוצבים כותל איסתורא מקום מיצור השוק והרגל ומעומד הוא כשרה והשמת צין מעומד צין מושבך מרווייה מיקריין כמין נגר וקשיא (י) לר"ת דמעומד לאו דרך כבוד הוא וקבוצת חמור קרי ליה צבמוכר פירות (ב"ב דף קא.) וספר תורה ולוחות שצארו מושבך ולא מעומד כדמשמע צפ"ק דבבא בתרא (דף יד.) אע"פ שהיו יכולין להניחו מעומד דארוין א' רומו כרחבו ועוד אמרינן בצמון העמיד לה מלצן של קנים חותך שפופרת ומניחה ואי מעומד יימנה צלחת מן הקנים של מלצן א' וע"כ פ"ת כי סוכתא מעומד כיתדות המשכן הנועלות בצרך פסולה כאיסתורא הנתון צשוק לרצנה בלעז"ל קבילי"א כשרה ומינה צפרק מנת חלילה (יצמות דף קב.) דלמרינן האי איסתורא עד ארעא נחית על כרחין היינו עמס היורה מן השוק עד הרגל ולא קבילי"א ומינה הא דלמך (א) בפ"צ דמגילה ירושלמי דרץ שיהא שמע שלה רואה את הפתח אין ראה לפי' הקונטרס דלפירוש ר"ת יש ליישב כגון דשיטה אחרונה ללד רשות הרבים היא (ב) וראשונה ללד פנים והופך שמע ללד אור הפתח וכן פרשיות של תפילין נמי היה אורי"ת שמינת מושבך ולא מעומד ומינה הוה דלמרינן לקמן (דף לה:) כתב על עור אחת והניח בצרבע צתים יאל לא קשיא מידי דמעומד נמי יש ליישב וקשה לפי ר"ת מהא דתניא בתוספתא דלילי שפופרת

שחמכה ונתן זה את המזוזה ואח"כ נתנה כותל אע"פ שלא כדרך קבלתה טמאה נתנה כותל ואח"כ קבע בה המזוזה כדרך קבלתה טמאה שלא כדרך קבלתה טהורה משמע שהשפופרת סתומה מלד א' ו' ולפי ר"ת דמפרש כמין נגר פסולה מעומד אבל מיושב כשריה מאי כדרך קבלתה וש ליישב שהשפופרת פתוחה לאורכה (א) משני ראשיה סתומה ושלא כדרך קבלתה היינו דכפתא על פיה וי"ע האי דקאלמך כולוה מזוזתא דבי רבי בצאלכסן לא שוכב ולא זקוף אי נמי כמין טון מחנה שוכב ומחנה זקוף וכן פי' בקונטרס בלשון אחר אבל שאר מזוזתא דעלמא לאו הכי עבדין אלא לפר"ת הייזן מיושב ולפי' הקונטרס מעומד ואומר ר"ת לא ולמד דהא מעשה בכל יום כשפטר תורה עומד על הבימה הכל עומדין ובשליש ליצור מושיבו הכל יושבינן. מ"ר: **והא** ההוא פתחא דהוה בי רב הונא והויא י"ה מזוזה. מתוך הלשון משמע דווקא פתח לבית שהיה יבא ממנו לבית המדרש אבל פתח בית המדרש עלמא לא צני מזוזה וצפ' קמא דיומא (דף יא:) איכא פלוגתא דתניא יכול יחו צבנין כנסיות וצני מדרשות מטמאין בנגעים ת"ל וצא אשר לו הבית מי שמיוחד לו בית ומסקה הא רבי מאיר הא רבנן דפליגי לענין מזוזה ד' לבית הכנסת שאין בה דירה לחון הכנסת ובמסכת ברכות (דף מו.) נמי משמע דהלכה כמאן דפטור צני אצוי ורבין דהוו אולי בצורחא וכי מטו צני כנישתא אמר ליה רבין לאצוי ליעול מר אמר ליה עד השמא לאו מר אלא א"ל הכי אמר רבי יוחנן אין מקבצין אלא פתח שיש בו מזוזה יש בו מזוזה ק"ד אלא צפתה הראוי למזוזה משמע דפתח בית הכנסת פעור וצירושלמי בפרק י"ו שני דמגילה משמע דמי מדרשא דרבי תנינא היה בו מזוזה ומונתה כנגד כתיפותיו של אדם. מ"ר:

ומאי

קבא א מיי פיה מהל מפילין הליא סמג עשין כב כה טושיע ויד סמג רמב סמי' ג: קבא ב מיי פיו שם הלי יא סמג ש טושיע ויד סמי' רפט סמי' ג: קב ג מיי שם הלי סמג ש טושיע שם סמי' ה: קב ד מיי פיה שם הלי מ טושיע שם סמי' ו: קב ה מיי פיו שם הלי יא סמג ש טושיע ויד סמי' רפט סמי' ג: קב ו מיי שם הלי יא סמג ש טושיע ויד סמי' רפט סמי' ג:

שיטה מקובצת

[א] עילי ביה: [ב] חבובת כדאמר לקמן דקדים פגע במצוה נמחק: [ג] בתי בין בי גברי ובי נשי: [ד] יזון עושנבין: [ה] הסיפין חותב הסיפא ומחק: [ו] המזוזה כסיפין וחדר הסיפין כבבין: [ז] המדרש נכנסין באותו פתח אבל אותו שיש בית לא היה רגיל אלא פתח קטן היה שששה אציל מקומו ונכנס ויוצא לפעמים כדו שלא יטריח את תלמידיו לעמוד בפניו אבל פתח אחר רגיל היה בו לנכנסים ויוצאין ואצ"ל דאמרינן בתי כנסיות ובתי מדרשות איהו זידינן במזוזה צריך לומר שהיה נמי כסיפין וחדר הסיפין כבבין: [ח] המדרש נכנסין באותו פתח אבל אותו שיש בית לא היה רגיל אלא פתח קטן היה שששה אציל מקומו ונכנס ויוצא לפעמים כדו שלא יטריח את תלמידיו לעמוד בפניו אבל פתח אחר רגיל היה בו לנכנסים ויוצאין ואצ"ל דאמרינן בתי כנסיות ובתי מדרשות איהו זידינן במזוזה צריך לומר שהיה נמי כסיפין וחדר הסיפין כבבין: [ט] מלמטה למעלה: [י] חתך מן דמיתוי נמי צין תעשה ולא מן העשוי: [יא] רומו כרחבו. ועוד אנו רואין מתנה בכל יום שכל זמן שהי"ת זקוף על הבימה כל העם עומדים וכשהוא שוכב על הבימה הן יושבין אלא תחשבו לה כל זמן שהוא זקוף שלא כדרך מקומו. תוס' אחרות: [יב] מלצן. בשלמא לפר"ת דמצוה מזוזה מושבך ולא זקופה לפיכך צריך לחתוך אחד מן הקנים לתמוך בתוכו המזוזה אבל לפרש"י למה לו לחתוך אינו צריך אלא להניחה דרך גבב העליון שהיה הקנה כולו חלול וי"ל דמ"ר צריך לחתוך לפי שהוא סתום בין קשר לקשר. תוס' אחרות: [יג] הוא. ואחד לגד פנים: [יד] יושבין והעולם הנוגד כושי"ל. והרובע לצאת ידי שניהם יקבעה מוטת כוה: [טו] מזוזה בבית הכנסת: [טז] בפרק שלישי דמגילה:

[א] ועיובין יא: [ב] ינרקת הערך אחר רב אלא וי"א הכריס עיובין יא: [ג] הכריס דקדים כו'. ז"ק. ד' שיפגע במזוזה כי אחי לבימה הס"ד. מ"ק. (א) כב"י קבע בהו. (א) ודברים ככו. (א) ולקמן מ"ג. (א) ממאן שיק לע"ג. (א) הילך הניחו. מ"ק. (א) וע' חו"ס צ"ת קב. ד"ה גבונתא. (א) צירושלמי בפ"ב דמגילה מ"ק. (א) עיין מדרש. (א) ומשני. מ"ק. (א) וי"ע חו"ס יומא ה': ד"ה שאין.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עבדא כי כותמה ז"ל קודם ד"ה איסתורא: (ב) ד"ה רגיל וכי לבית המדרש היו באין צלמו פתח:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה איסתורא היינו מקום חבובת השוק כו'. ע' יימנה דף קב ע"א:

לענין רש"י

קבילי"א [קבילי"א]. י"ה. ה"ו.

מוקד רש"י

אבקתא. חור שזר הדלת קוצב בו (עיובין יב.).

